

PRZEDMOWA

Przedstawiona publikacja jest zbiorem prac przygotowanych w Katedrze Prawa Państwowego (konstytucyjnego) Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego. Każdy artykuł związany jest z kierunkiem zainteresowań naukowych autora, jest kolejną prezentacją jego dokonań. Publikując je, zwracamy uwagę na bogactwo zagadnień współczesnego prawa konstytucyjnego, na jego burzliwą ewolucję, szczególnie w Europie Środkowej i Południowo-Wschodniej. Trwająca dyskusja nad projektem konstytucji Rzeczypospolitej niejednokrotnie nawiązuje do naszych rodzimych doświadczeń, jak i zmian zachodzących w innych państwach. Pilne śledzenie tych przeobrażeń wydaje się być naszym obowiązkiem i należy żałować, że tak niewiele prac ukazało się na te tematy.

Przykładem takiego nawiązania do doświadczeń polskiego konstytucjonalizmu jest praca Dariusza Góreckiego: *Zasady organizacji sądownictwa w Ustawie Konstytucyjnej z 23 kwietnia 1935 r.* To odwołanie się do doświadczeń II Rzeczypospolitej wzbogaca naszą wiedzę o organizacji sądownictwa i zwraca uwagę na przyjęte rozwiązania konstytucyjne. Przyczynkiem do złożonego zagadnienia kontroli, oświetlającym niedawną regulację prawną, jest praca Ryszarda Krawczyka: *Najwyższa Izba Kontroli a Rada Państwa*. Autor nie tylko podtrzymał swoje poglądy, co do kształtu i potrzeby istnienia NIK, ale poddał analizie praktykę i w sposób wyraźny zaznaczył koncepcje *de lege ferenda* — co i w jakim zakresie należałoby zmienić w przyszłej konstytucji. Tadeusz Szymczak przedstawił swoje uwagi na marginesie opinii wielu uczonych i polityków, odpowiadających na ankietę w pracy: *Instytucja prezydenta w świetle odpowiedzi na Ankietę Komisji Konstytucyjnej Senatu RP*. Z bogatego materiału autor wybrał te opinie, które odnoszą się wprost do władzy wykonawczej, ze szczególnym uwzględnieniem instytucji głowy państwa. Następne dwie prace sięgają po tematy z dziedziny prawa konstytucyjnego porównawczego. Praca Krzysztofa Skotnickiego: *Prawna regulacja stosunku państwa do kościołów i związków wyznaniowych*

w przedwojennej Republice Czechosłowackiej dotyczy interesującego i tylko pozornie o historycznym charakterze tematu. Zawiera ona, obok analizy aktów prawnych, wartościową informację naukową. Artykuł głównie poświęcony jest analizie pozycji kościoła katolickiego w Czechosłowacji, sięgającej regulacji konstytucyjnych pod rządem konstytucji z 1920 r. Na przemiany demokratyczne, zachodzące w Związku Radzieckim, zwraca uwagę Michał Domagała w opracowaniu: *Rola Komitetu Nadzoru Konstytucyjnego ZSRR w zabezpieczeniu zgodności prawa z konstytucją*. Powołanie tego organu stanowiło zasadniczy krok na drodze przechodzenia do państwa prawa, nadającego nową treść tamtejszemu konstytucjonalizmowi. O tym, jak silny wpływ miały pierwsze decyzje w tym zakresie, może świadczyć fakt, że po rozpadzie Związku Radzieckiego, nowo powstałe republiki zachowały zbliżone instytucje, powołane do badania zgodności prawa z konstytucją.

Prezentowane prace spotkały się z wysoką oceną recenzentów (wydawniczych). Ze swej strony pragnę dodać, że mimo dużego zróżnicowania tematycznego, publikacje są ściśle związane z aktualnymi badaniami zmian ustrojowych, zachodzących w Polsce i w innych państwach postsocjalistycznych. Wyróżniają się one wysokimi walorami naukowymi, każda zaś oparta jest na oryginalnych materiałach źródłowych i bogatej literaturze przedmiotu.

Tadeusz Szymczak